

**Effektanalys
av EU:s
regionalfond
i Västsverige**
Portföljanalys 2014–2020

Vi stärker Sverige genom att stärka företagens konkurrenskraft

Tillväxtverket ska skapa så bra förutsättningar som möjligt för företag i hela landet att vara konkurrenskraftiga. Det innebär att vi öppnar dörrar och river barriärer – för ett Sverige där fler företag vill, kan och vågar.

Kunskap, nätverk och finansiering är våra viktigaste verktyg. Tillväxtverkets insatser skapar direkta resultat hos de företag och aktörer som vi samverkar med, men även förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Vårt största enskilda uppdrag är att bidra till att EU-medel investeras i projekt för regional konkurrenskraft och sysselsättning.

Tillväxtverkets publikationer kan laddas ner på tillvaxtverket.se.

Göteborg, augusti 2022
ISBN 978-91-89255-54-8
Rapport 0389

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Mohamed Ben Abdelhamid
Telefon, växel 08-681 91 00

Innehåll

1. Inledning	5	3. Kvantitativ portföljanslys	18
Regionalfondsprogrammet i Västsverige 2014–2020	6	Projektportfölj Västsverige 2015–2021 efter smart specialiseringsområde	19
Portföljanslys	7	Exempel på insatser efter smart specialiseringsområde	20
Teorier om effekten och nyttan av EU:s regionalfond	8	Antal projekt – beviljad budget per område	21
2. Vad har hänt i Västsverige sedan 2015?	10	Reflektioner	22
Vad har hänt sedan 2015?	11	Projektägare och samverkansparter i genomförande av Regionalfonden 2015–2021 i Västsverige	23
Regional Innovation Scoreboard (RIS) 2021	12	Involveringsgrad per typ av aktör i olika program i Västsverige.....	24
Utveckling av FoU-intensitet i Västsverige sedan 2015	13	4. Nyttokalkyl modellen – enkät	26
Utveckling av FoU-intensitet i Västsverige sedan 2015	14	Nyttokalkylmodellen – en kvalitativ mättning	27
Reflektioner: vilken andel av Regionalfonden i det västsvenska utvecklingskapitalet?	15	Nyttokalkyl – Regionalfondens resultattavla	28
Reflektioner: kvantitativa och ”makroekonomiska” hävstångseffekter	16	Projekt: typer, status och insatsområde	29
		Hur bidrar ert projekt till att stärka Västsveriges innovationsförmåga?	30
		Hur bidrar ert projekt till att stärka Västsveriges innovationsförmåga?	31

Inledning

103

projekt

528

miljoner SEK

4800

små och medel-
stora företag
som fått stöd

Regionalfondsprogrammet i Västsverige 2014–2020

Det västsvenska regionalfondsprogrammet pågick under perioden 2014–2020 med målet att lyfta näringslivet och öka konkurrenskraften och sysselsättningen. Målet är att stärka konkurrenskraften för små och medelstora företag, bidra till en mer koldioxidsnål ekonomi och främja en hållbar stadsutveckling. Det ska nås bland annat genom riktade insatser för små och medelstora företag, kunskapsöverföring och samverkan mellan aktörer från olika samhällssektorer som skapar förutsättningar för innovationer. Programmet är ett verktyg för att bygga den regionala konkurrenskraften i linje med regionala strategier för smart specialisering.

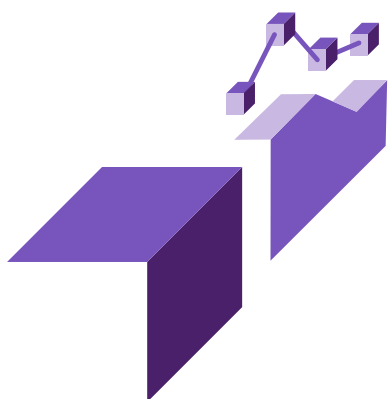
Programmets insatsområden utgår från ett antal utmaningar. Det handlar exempelvis om att utveckla de regionala styrkeområdena, skapa fler innovativa företag, minska koldioxidutsläppen och minska klyftorna i regionen. En primär och viktig utmaning är också att öka företagens utgifter för forskning och utveckling (här efter kallat FoU) och skapa samverkan mellan näringsliv och akademi. Västsverige hör till de europeiska regioner med högst FoU-utgifter som andel av bruttoregionalprodukten, BRP. FoU-verksamheterna är dock koncentrerade till storföretag och starka forskningsmiljöer. Med hänsyn till det har programmets syfte varit att Västsverige ska bli allt mer globaliserat och konkurrensutsatt. Därför behöver små och medelstora företag i Västsverige öka sin innovationsförmåga samt förmågan att kommersialisera nya produkter, tjänster och lösningar som bidrar till bland annat ett mer hållbart samhälle och en koldioxidsnål ekonomi.

För att möta alla dessa utmaningar har programmet under perioden 2014–2020 investerat cirka 500 miljoner kronor inom tre insatsområden:

- 1. samverkan inom forskning och innovation i linje med regionala smart specialisering prioriteringar**
- 2. konkurrenskraftiga små och medelstora företag**
- 3. innovation för en koldioxidsnål ekonomi.**

I den här rapporten gör Tillväxtverket en ansats att analysera vilken nytta programmet bidragit med och vilken roll det har haft i Västsverige under perioden 2014–2020. Rapporten utgår från att det viktigaste kriteriet för att värdera en förändringsinsats inte är leverans på tid, kostnad och aktiviteter utan på vilken nytta den realiserar och i vilket sammanhang. Inledningsvis skildrar vi bilden av hur Västsverige står sig internationellt mot andra europeiska regioner. Avsnitt 3 analyserar kvantitativt projektportföljen som finansierats av regionalfondsprogrammet fram till år 2021. I avsnitt 4 använder vi en kvalitativ metod baserat på "Regional Innovation Scoreboard" som grund till en enkät för att ringa in och mäta de kvalitativa resultat som programmet har gett upphov till.

Portföljanalys

Utgångspunkter för portföljanalysen

Rapporten presenterar en samlad effektanalys av regional-fonden-programmet i Västsverige 2014–2020. Analysens fokus ligger på att identifiera programmets bidrag till den regionala innovationsförmågan som helhet och inte på de enskilda insatsområdena i programmet. Analysen omfattar alla projekt som finansierats inom ramen för regional-fonden-programmet fram till 2021.

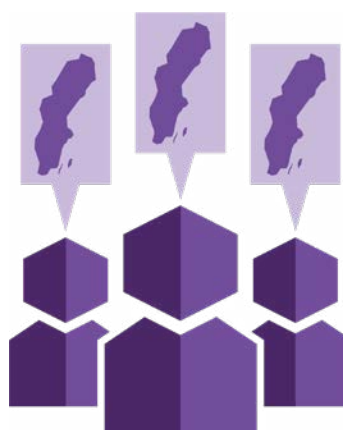
Kvantitativ analys

För att mäta de kvantitativa effekterna av Regional-fonden har programmets data och statistik från olika nationella och europeiska statistikällor som SCB, ESB och Vinnovas statistik, med flera, använts. Dessa har en tydlig koppling till Regionalfondens politiska mål, använts.

Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med analysen är att ta reda på vilka effekter Regional-fonden i Västsverige har gett upphov till kopplat till programmets syfte och mål. Mer konkret ska analysen besvara följande frågor: Vad har hänt i Västsverige sedan 2014? Var står Västsverige idag och vilka faktorer bidrar till utveckling av innovations-systemet? Vilken roll har Regional-fonden i Västsverige haft? För att besvara frågorna har en kombination av kvalitativa och kvantitativa metoder använts.

Kvalitativ nytto-realiseringsanalys

En så kallad Regional-fonden-resultattavla har tagits fram för att ringa in de kvalitativa resultat som programmet har bidragit med. Modellen grundar sig på metodiken "Regional Innovation Scoreboard 2021". För att mäta resultat av programmet under perioden 2014–2020 har en enkät riktad till regionala aktörer som deltagit i implementering av Regional-fondens insatser genomförts.

Teorier om effekten och nyttan av EU:s regionalfond

Effekten av Regionalfonden i empiriska studier

- ▶ Frågan om effekten av Europeiska regionala utvecklingsfonden på regionernas innovationsförmåga har fått ett ökat genomslag i forskningen det senaste decenniet. Först på senare tid har empiriska studier börjat undersöka i vilken utsträckning strukturfonderna verkar uppfylla sitt uppdrag på regional nivå. Resultaten är dock fortfarande kontroversiella (Becker et al. 2012, Rodríguez-Pose, Pellegrini et al. 2013, Garcilazo 2015, Butkus et al. 2018 och Schmidt 2019). Flera studier pekar på tillväxtfrämjande effekter av Regionalfonden, särskilt i regioner med en lägre BRP, medan andra studier finner neutrala effekter eller otydliga samband mellan Regionalfonden och innovationspotential. Den empiriska analysen finner inget avgörande bevis för en positiv relation mellan Regionalfonden och den regionala innovationsförmågan – än så länge.

Regionalfonden är en "innovation booster"?

- ▶ Schmidt (2019) lyfter fram rollen av Regionalfonden som en "innovation booster". Rollen blev ännu tydligare 2014 efter lanseringen av Horisont 2020 där beslutsfattare hoppades på att Regionalfonden skulle anses som ett verktyg för att främja den regionala innovationen med tydlig fokus på strukturomvandling och de regionala områdena för smart specialisering. Mot denna bakgrund satte Lissabonagendan faktiskt grunden för "ett innovativt EU" med fokus på produktivitet och ekonomisk tillväxt genom att främja FoU-investeringar, särskilt inom ramen för Regionalfonden.

"Regional Innovation Scoreboard" är ett "viktigt" verktyg för att mäta den regionala innovationsförmågan

- ▶ Den så kallade "Regional Innovation Scoreboard" ses i många empiriska studier som en viktigt verktyg för mäta och följa upp den regionala innovationsförmågan och ett tillvägagångsätt som möjliggör en effektiv styrning av regionala insatser genom identifiering av styrkorna och svagheter i regionala forsknings- och innovationssystem. Hajek och Henrikes (2017) definierar Regional Innovation Scoreboard som en kombination av starkt relaterade indikatorer och understryker att verktyget som är framtaget av EU-kommissionen tillförlitligt kan mäta den regionala innovationsförmågan.

Regional Innovation Scoreboard (RIS) 2021

- ▶ RIS 2021 använder 21 regionala indikatorer (21 av 32 indikatorer som används i European Innovation Scoreboard) som grupperas i fyra huvudsakliga fundament: grundläggande regionala förutsättningar, investeringar, innovationsaktiviteter samt yttre och inre påverkan på företagen. I varje fundament används fyra stycken dimensioner eller resultatkriterier som har lika stor vikt i den slutliga bedömningen för att ge ett mätbart resonemang om utveckling av innovationskraft i en region.

Investering i FoU

- ▶ Ett betydande positivt samband mellan FoU och innovation är uppenbart enligt flertalet innovationsstudier, som även pekar ut de goda effekterna av regional utveckling. EU:s visionsprogram lyfter vikten av innovation och forskning i sammanhanget och även behoven av att förbättra villkoren för FoU genom riktade ekonomiska satsningar. Ett av målen för EU:s strategi 2020, som är också centralt i regionalfondsprogrammen, är att öka FoU-investeringarna till 3 procent av BNP till år 2020 genom att satsa på samverkan mellan det regionala näringslivets forsknings- och utvecklingsverksamheter samt universitet och högskolor.

Vad har hänt i Västsverige sedan 2015?

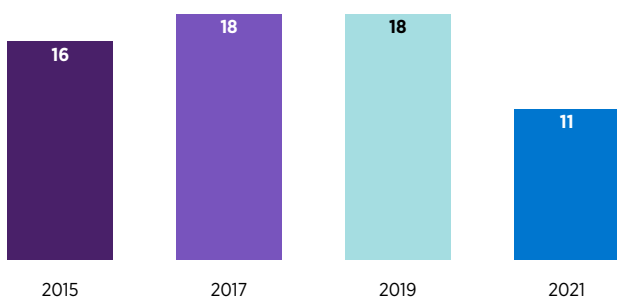
Med utgångspunkt i FoU och Regional Innovation Scoreboard

Det viktigaste kriteriet för att värdera en förändringsinsats är inte leverans på tid, kostnad och aktiviteter utan på vilken nytta den realiserar och i vilket sammanhang.

Vad har hänt sedan 2015?

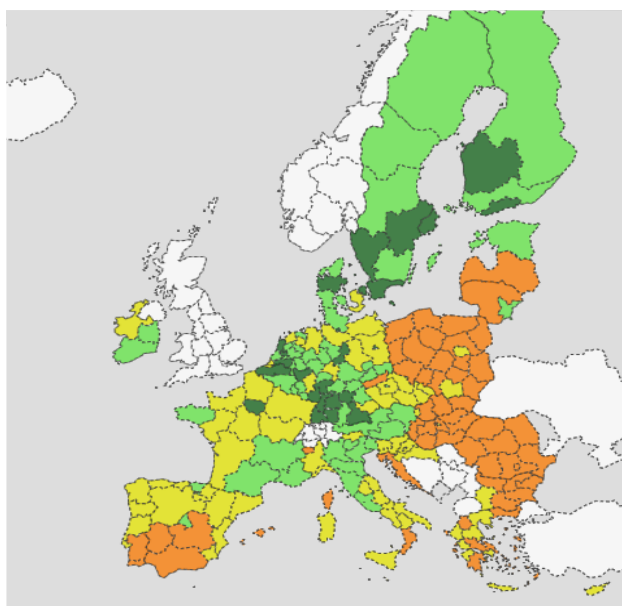
- ▶ Genom en omfattande kartläggning mäter EU-kommissionen regionernas innovationsförmåga varannat år (och ibland årligen). Resultaten från denna kartläggning använder data för 240 regioner över hela Europa och sammanställs i en innovationsresultattavla, en så kallad Regional Innovation Scoreboard.
- ▶ I den senaste mätningen från 2021 visar resultaten att Västsverige fortsatt är i topp med innovationspotential som bedöms som starkast i Europa och tillhör kategorin "Innovationsledare". Västsverige har förbättrat sitt resultat sedan 2014 och tog ett intressant kliv i den europeiska rankingen från plats 16 under 2015 till plats 11 under 2021, vilket återspeglar en förstärkning i den regionala innovationsförmågan.
- ▶ Under 2015–2021 har Västsverige legat lite lägre i rankingen men behållit sin position i topp 3 över innovativa regioner i Sverige, med Sydsverige och Stockholm rankade som de mest innovativa bland de 240 regionerna i Europa.

Västsveriges ranking i kartläggningen Regional Innovation Scoreboard mellan 2015–2021

Legend:

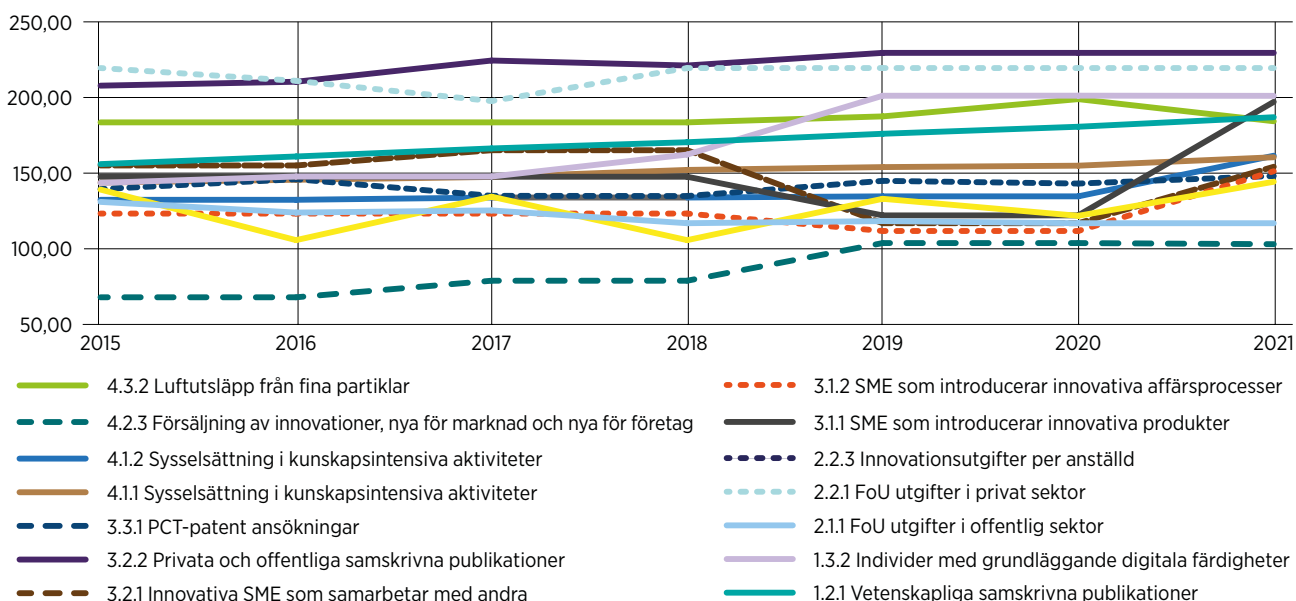
- Innovation leader
- Strong innovator
- Moderate innovator
- Emerging innovator

Regional Innovation Scoreboard (RIS) 2021

- ▶ RIS 2021 mäter den regionala innovationsförmågan i 220 regioner i 22 av EU:s länder, men även i Norge, Schweiz, Serbien och Storbritannien. RIS 2021, som grundar sig i mätningssystemet "European Innovation Scoreboard (EIS 2021)", använder enbart tillgängliga, regionala data för 21 av de 32 indikatorer som formar EIS 2021. De 21 regionala indikatorerna mäter hur en region presterar inom 21 innovationsområde jämfört med EU-genomsnittliga nivåer.
- ▶ En analys av de 14 mest dynamiska regionala indikatorerna i RIS 2021 visar att Västsverige utmärker sig både inom "Privata och offentliga samskrivna vetenskapliga publikationer" och en hög aktivitet inom "FoU utgifter i privat sektor" med en prestationsnivå som är mer än 120-130 procent av EU-genomsnittet i 2021.
- ▶ Analysen visar även en ökad intensitet för innovativa aktiviteter som förverkligar idéer och forskningsresultat till innovationer med en förbättring av båda indikatorerna "SMF som introducerar innovativa produkter" och "SMF som introducerar innovativa affärsprocesser".
- ▶ Trots en godkänd nivå när det gäller indikatorn "innovativa SMF som samarbetar med andra" visar det sig att Västsverige har legat ganska mycket lägre under 2018–2020, dock med en tydlig relativ förbättring under 2021. Området kan anses utgöra en utvecklingspotential som kan vara avgörande för ytterligare framsteg för den västsvenska innovationen.
- ▶ Det är viktigt att påminna om att tolkning av regionala indikatorer som används i RIS mätning behöver tas med försiktighet. Detta beror på att dessa syntetiska indikatorer visar hög variabilitet och kan påverkas av vissa flyktiga parametrar (till exempel antalet patentansökningar under ett år) samt identifierade begränsningar för insamling av regionala data.

Västsveriges regionala innovationsindikatorer

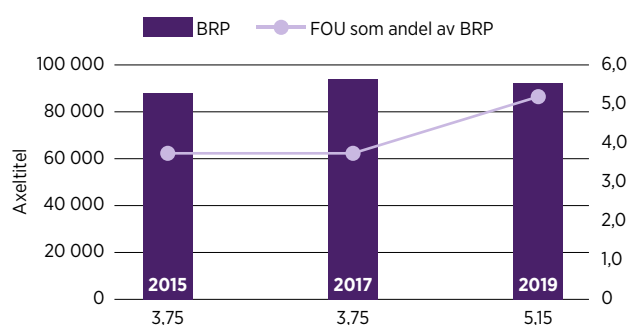
Källa: Regional Innovation Scoreboard 2015-2021, EU Kommissionen, med egen bearbetning

Utveckling av FoU-intensitet i Västsverige sedan 2015

- ▶ Forskning, utveckling och innovation lägger grunden för hållbar regional utveckling. Satsningar på kunskap är en avgörande förutsättning för en hög regional kunskapsnivå och möjlighet att vara världsledande inom ett antal områden, vilket också är av stor betydelse för utveckling i enskilda regioner. FoU-intensitet mäts som FoU-utgifter som andel av BRP och anses vara en viktig indikator för regional utveckling.
- ▶ Eurostat-mätning under 2021 visar att bland EU:s 266 regioner placerar sig Västsverige på sjätte plats vad gäller investeringar i FoU som andel av BRP bland alla europeiska regioner, och på första plats bland de svenska regionerna.
- ▶ Enligt SCB låg FoU-investeringar i förhållande till BRP under 2019 i Västsverige på 5,15 procent (väldigt nära EU-mätningen). Det är högre än 2017 och 2015 då FoU-intensiteten låg på 3,75 procent. Ökningen kommer av att utgifterna för FoU ökar i snabbare takt än BRP. Detta följer på en minskning mellan 2017 och 2019 då BRP ökade mindre än utgifterna för FoU.
- ▶ Regionalfondsprogrammet i Västsverige 2014–2020 uttrycker ett tydligt behov av att öka satsningar på FoU. Programmet omfattar dessutom åtgärder för att främja innovation genom FoU-investeringar. Utvecklingen av FoU-intensiteten i regionerna Västra Götaland och Halland bör följas upp även på regional nivå i linje med målen i EU:s strategi 2020.

Rankning	EU-region	FoU som andel av BRP (%), mätning 2019
1	Braunschweig	7,77
2	Stuttgart	7,34
3	Karlsruhe	5,32
4	Tübingen	5,27
5	Steiermark	5,15
6	Västsverige	5,15
7	Hovedstaden	4,59
8	Oberbayern	4,49
9	Dresden	4,48
10	Rheinessen-Pfalz	4,15
11	Östra Mellansverige	3,98

Utveckling av innovationsutgifter

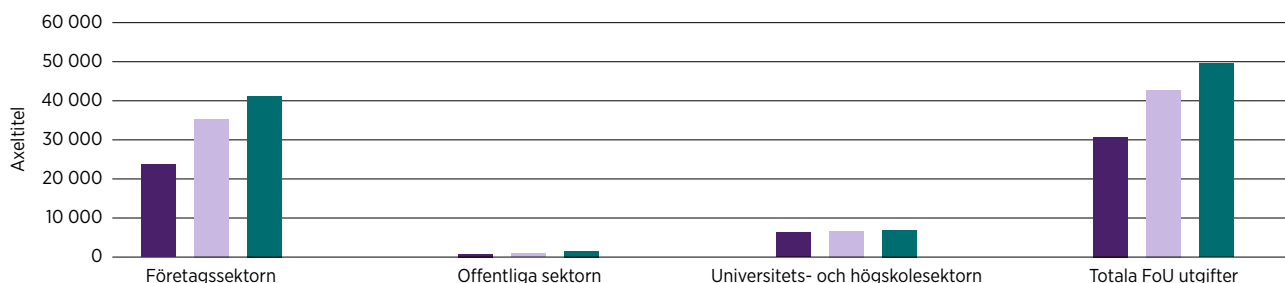

Källa: Eurostat 2021, egen bearbetning

Utveckling av FoU-intensitet i Västsverige sedan 2015

- ▶ De senaste resultaten från SCB visar att det i Västsverige utfördes forskning och utveckling (FoU) för 49 miljarder kronor under 2019, en ökning med 60 procent jämfört med 2015.
- ▶ Under 2019 uppgick FoU-investeringar i Västsverige (VGR och Halland) inom företagssektorn till cirka 40 miljarder kronor. Företagssektorn i Västsverige är den största utföraren av FoU-aktiviteter och står för nästan 83 procent av alla utgifter, medan den offentliga sektorn och universitets- och högskolesektorn sammanlagt står för 17 procent. Det utförs generellt sett mindre FoU-insatser inom offentlig sektor i Västsverige.
- ▶ Den nationella trenden visar att i genomsnitt utförs FoU huvudsakligen av stora företag i Sverige: 80 procent av stora företag och 20 procent av små och medelstora företag (SMF). Trenden visar också en ökning av FoU-utgifterna under 2019 som utförs av små och medelstora företag med 3 procent jämfört med 2015. Ökningen konstateras mest hos små och medelstora företag med upp till 49 anställda.

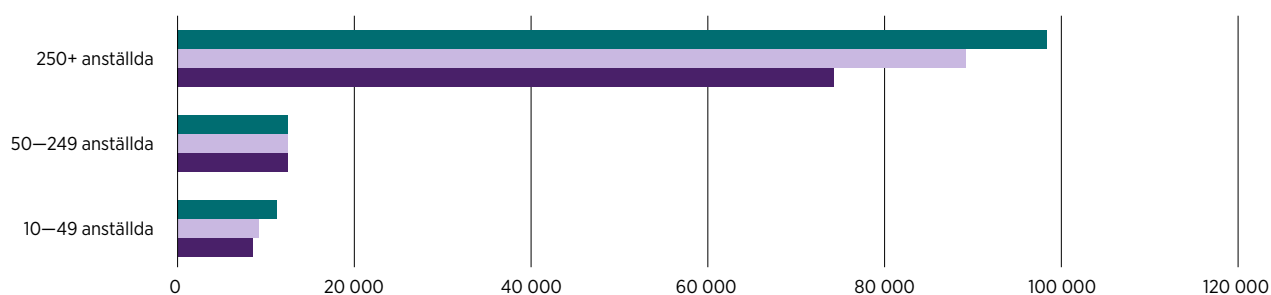
Totala FoU-utgifter i Västsverige efter sektor i Mkr

Källa: SCB mätning, egen bearbetning

■ 2015 ■ 2017 ■ 2019

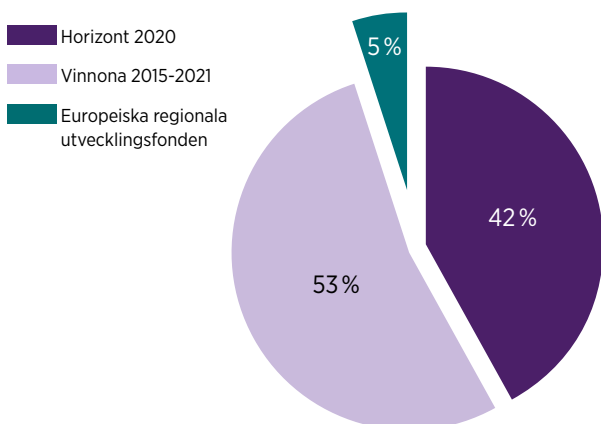
Företagens utgifter för egen FoU efter storleksklass i Sverige, Mkr

Reflektioner: vilken andel av Regionalfonden i det västsvenska utvecklingskapitalet?

- ▶ Man kan fråga sig hur det regionala utvecklingsarbetet finansieras och vilken andel av Regionalfonden som det västsvenska utvecklingskapitalet har med hänsyn till olika typer av investerade medel. SKR:s kartläggning (2017) av finansieringen av de regionala utvecklingskapitalet identifierar tre olika finansieringskällor: europeiska, statliga och egna regionala medel med olika fokus och inriktningar. SKR har också tagit fram en kategorisering av olika finansieringskällor där de konkurrensprövade finansieringsprogrammen lyfts upp: Horisont 2020, Regionalfonden och Vinnovas program som medel vilka riktar sig specifikt mot forskning och innovation.
- ▶ Finansiering i det västsvenska utvecklingsarbetet med fokus på forskning och innovation är dock komplex och involverar en rad privata och offentliga aktörer samt olika finansieringskällor.
- ▶ Regionalfonden beviljade medel inom ramen för programmet 2014–2020 utgör 5 procent av de totala konkurrensprövade medlen som investeras i innovativa projekt i Västsverige (avgränsning följer SKR:s kategorisering av olika finansieringsprogram).

Andel av Europeiska regionala utvecklingsfonden i konkurrensprövade medel med fokus på innovation i Västsverige 2015–2021

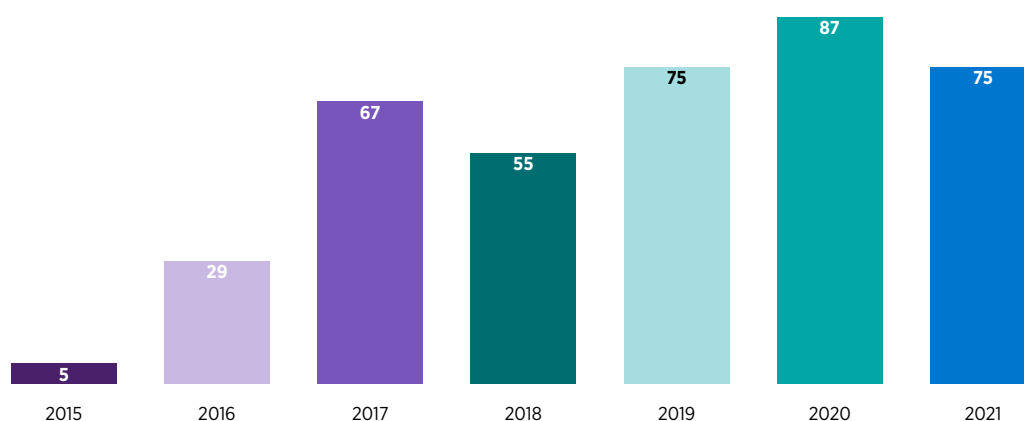

Program	Beviljade medel i Mkr 15–21
Horizont 2020	4 419
Vinnova 2015-2021	5 582
Beviljade Regionalfonden	492

Reflektioner: kvantitativa och ”makroekonomiska” hävstångseffekter

- ▶ Under de sju åren av effektivt programgenomförande (2015–2021) uppgår det genomsnittliga årliga beloppet inom Regionalfonden i Västsverige till 57 miljoner och utgör mellan 0,9 procent och 1 procent av de totala utgifterna för det regionala forskningsystemet (Högskolor och universitet) utan att ta hänsyn till den största volymen av FoU-aktiviteter som genomförs i privat regi.
- ▶ Strukturellt sett är det svårt att identifiera de kvantitativa och ”makroekonomiska” hävstångseffekterna av VS-programmet på regional utveckling med tanke på de tilldelade anslagen under perioden 2015–2021.
- ▶ Det är komplicerat att exakt mäta och isolera nyttor och resultat av regionalfondsinvesteringar från andra regionala och nationella insatser som påverkar regional utveckling i olika grader.
- ▶ Den potentiella påverkan behöver identifieras utifrån mikroekonomiska aspekter eller inom vissa specifika sektorer och genom användning av en kvalitativ modell för nyttokalkyl.

Utbetalt belopp Regionalfonden Västsverige, miljoner kronor

Kvantitativ portfölj­analys

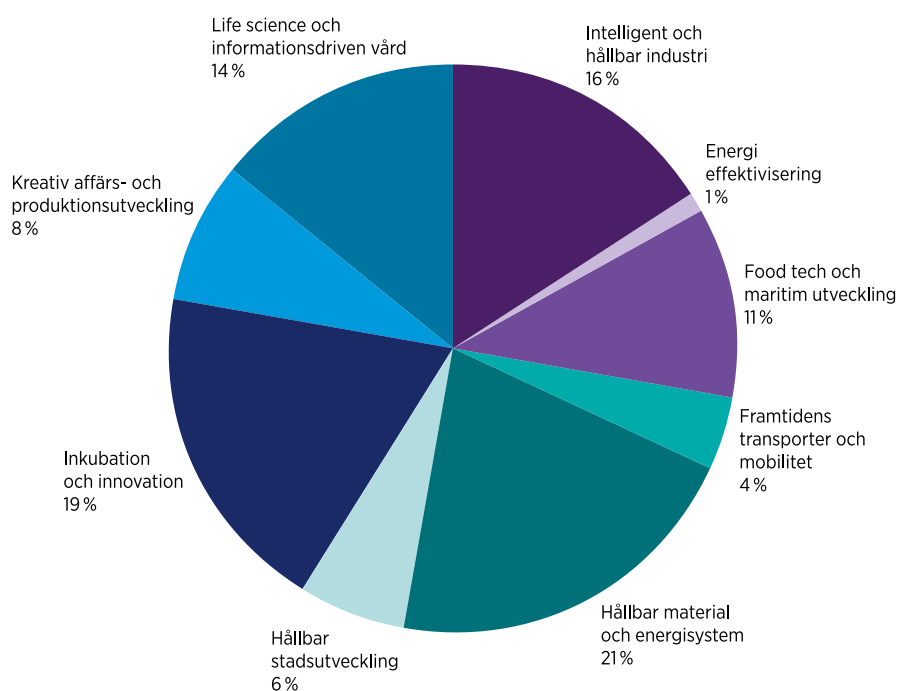
**Beviljade medel för smart specialisering
-områdedeltagande och genomförande.**

Projektportfölj Västsverige 2015–2021 efter smart specialiseringsområde

► Cirkeldiagrammet visar fördelningen över program-
mets beviljade medel i procent för de 6 stycken
gemensamt prioriterade områdena inom de regionala
strategierna för smart specialisering (S3): Life Science
och Informationsdrivenvård, Intelligent och hållbar
industri, Hållbara material och energisystem, Fram-
tidens transporter och mobilitet, Kreativ affärs- och
produktionsutveckling och Food tech och maritim
tillväxt. Västra Götalandsregionen och Region Halland
har beslutat om smart specialisering-strategier för
smart specialisering för respektive region i 2021.
Flertalet projekt arbetar inom fler än ett styrkeområde.
Kategoriseringen här har utgått från var projektens
tyngdpunkt ligger.

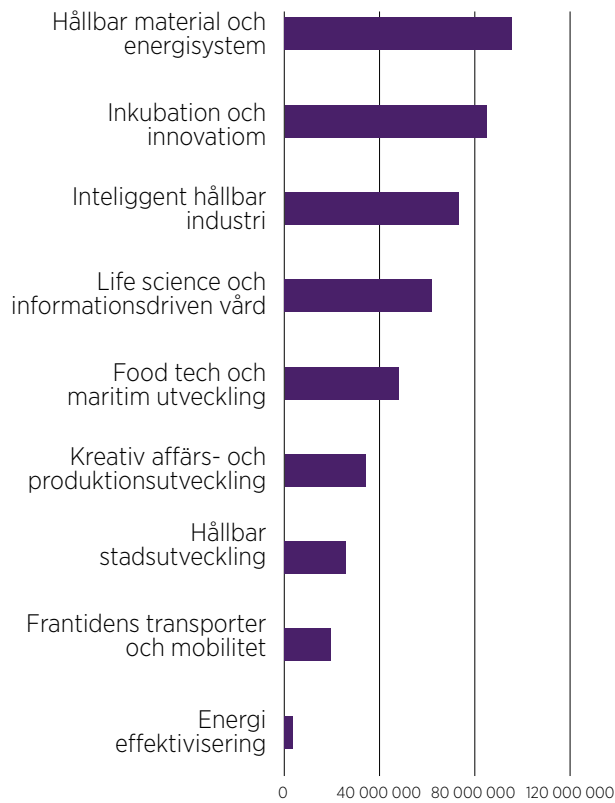
► "Inkubation och innovation" är en kategori för de
projekt med syftet att öka företagets konkurrenskraft
utan att rikta sig till en specifik bransch, utan arbetar
horisontellt med sina frågor. Under kategorin "Energi
effektivisering" och "Hållbar stadsutveckling" ligger
projekt med fokus på respektive koldioxidsmål
innovation och stadsutveckling. Det finns ett mål i
programmet om att minst 5 procent av medlen ska gå
till Hållbar Stadsutveckling.

Beviljat belopp per område

Exempel på insatser efter smart specialiseringsområde

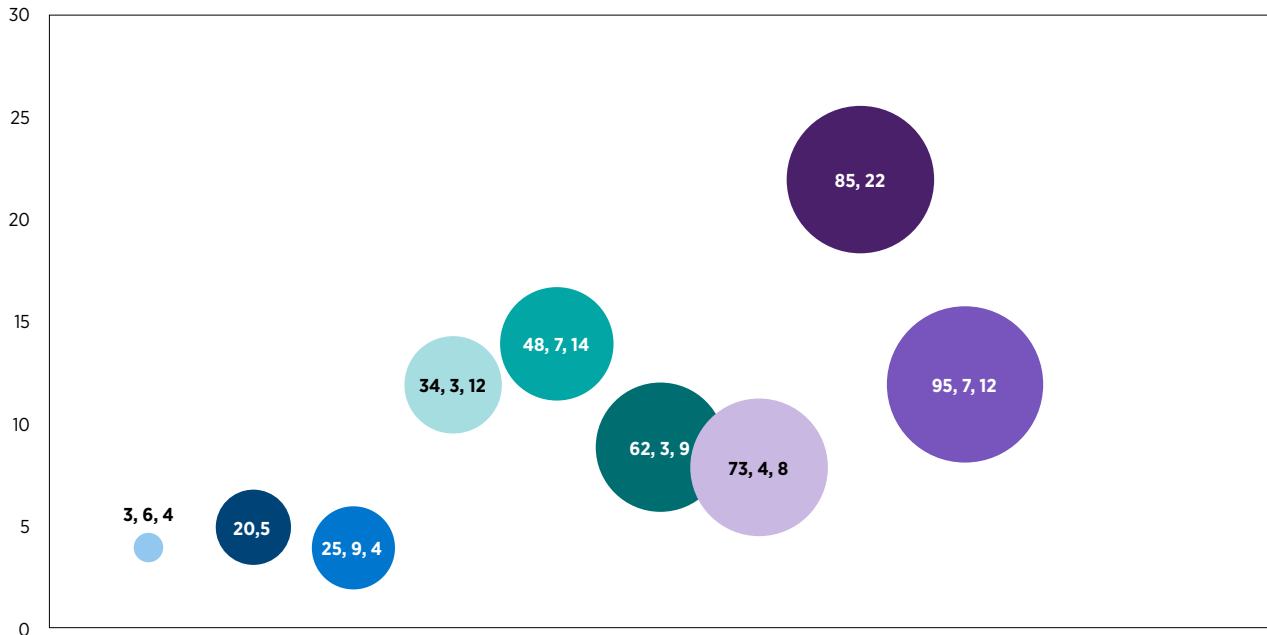
Beviljat belopp per smart specialiseringsområde

Fokusområde	Projekt
Hållbara material och energisystem	Smarta material, återtillverkning, textilindustrin, Co2-snåla produkter
Intelligent och hållbar industri	Robotik/automation, sensorer, självanpassande system, digitalisering, tillverkningsprocesser
Life science och informationsdriven vård	Medicinsk utrustning, läkemedel och kliniska processer, data, fallprevention, digitala infrastrukturer
Food tech och maritim utveckling	Hållbarhet, export, mikrobiologi, tjänst- och produktutveckling, marina livsmedel, marintekniskt, maritima näringslivsutveckling
Kreativ affärs- och produktutveckling	Medicinsk utrustning, läkemedel och kliniska processer, data, fallprevention, digitala infrastrukturer
Framtidens transporter och mobilitet	Drivlinor, självkörande bilar, digitaliseringen och uppkopplingen av fordon

Antal projekt – beviljad budget per område

- ▶ Analysen visar att 67 procent av projekten har direkt koppling till smart specialisering.
- ▶ Food Tech och maritim utveckling är ett smart specialisering-område som sticker ut i Västsverige med ett större antal projekt.
- ▶ Bilden visar att en större andel av beviljad finansiering inom ramen för programmets budget har investerats i Hållbara material och energisystem. Det handlar exempelvis om utvecklingsprojekt med fokus på återtillverkning eller textilindustri.
- ▶ Analysen visar också att området energieffektivisering med fokus på koldioxidsnål innovation utmärks av en mycket begränsad investering och ett mindre antal insatser.

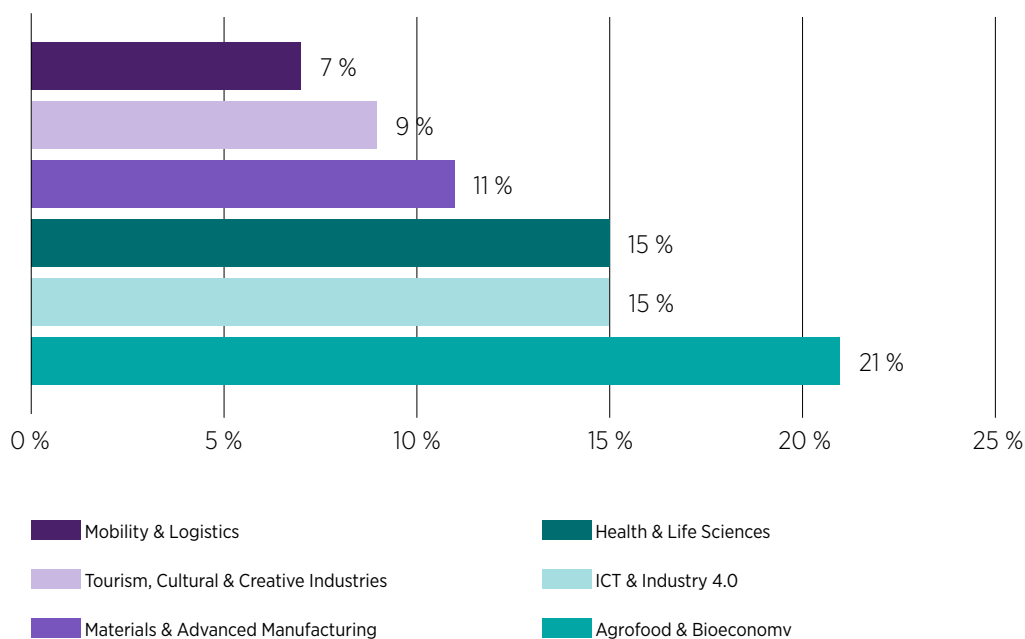

- Energi effektivisering
- Framtidens transporter och mobilitet
- Hållbar stadsutveckling
- Kreativ affärs- och produktionsutveckling
- Food tech och maritim utveckling
- Life science och informationsdriven vård
- Intelligent hållbar industri
- Inkubation och innovation
- Hållbar material och energisystem

Reflektioner

- ▶ Det är inte så överraskande att det finns en hög grad av överlappning mellan Regionalfondens projektportfölj och smart specialisering-prioriteringar i Västsverige. Regionalfonden är ett viktigt verktyg för implementering av regionala strategier.
- ▶ På det hela taget återspeglar Regionalfondens portfölj i Västsverige även de prioriterade områden med en stor ekonomisk och samhällsrelevans på EU-nivå.

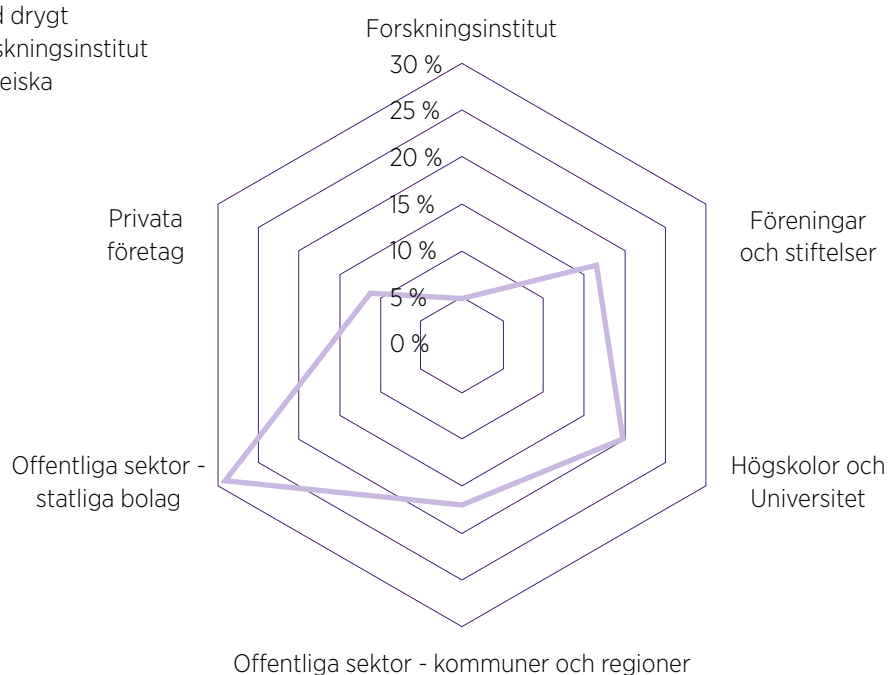
Topp 6 prioriterade specialiseringsområden i EU:s regioner

Källa: EU-kommissionen, prognos/CSIL (2021). Obs: n= 185 regioner.

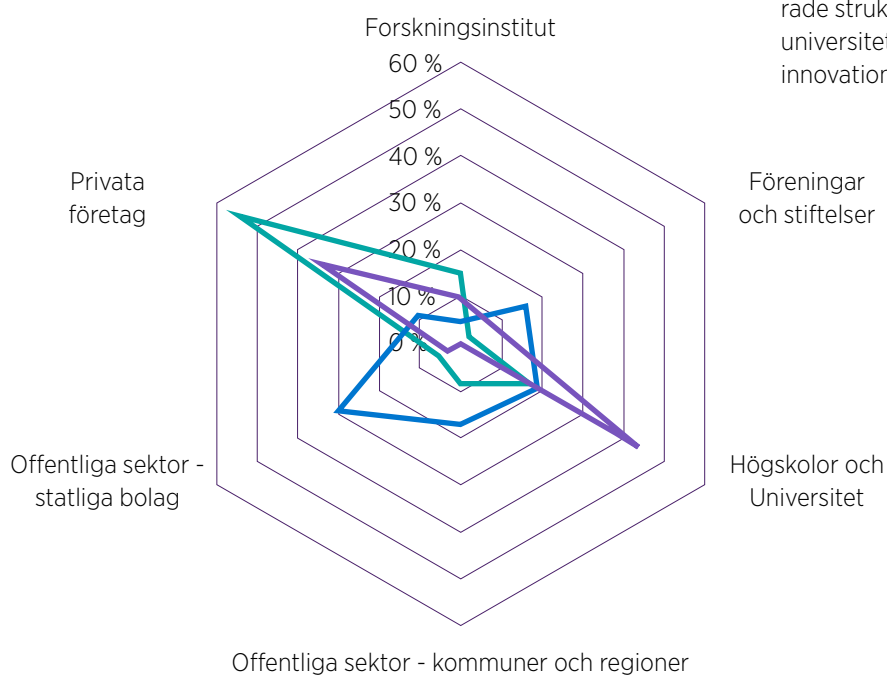
Projektägare och samverkanspartner i genomförande av Regionalfonden 2015–2021 i Västsverige

- ▶ Bilden visar på typer av organisationer som beviljats medel från programmet för att genomföra projekt. Bilden utgår från alla projektägare och samverkanspartner som även inkluderas här i analysen.
- ▶ Det västsvenska deltagandet för genomförande av regionfondsprogrammet karaktäriseras av en synlig balanserad mångfald av aktörer. Insatserna har genomförts som samverkansprojekt och är uppbyggda av konsortier av organisationer vilka kan bestå av universitet och högskolor, forskningsinstitut, näringsliv, offentlig sektor och föreningar.
- ▶ Som förväntat och i linje med programmets mål toppar offentligt-ägda bolag som är västsvenska inkubatorerna och Science Park listan av deltagare jämfört med andra aktörer. Högskolor och Universitet (GU, HV, HH, HB och HS) är starkt representerade med drygt 20 procent. Samtidigt konstateras att forskningsinstitut inte har haft en framträdande roll i Europeiska regionala utvecklingsfonden.
- ▶ Eftersom programmet har utformats av regionerna i nära samverkan med kommunerna, har regioner och kommuner deltagit aktivt i genomförandet av Regionalfonden.
- ▶ Regionalfonden når ut brett till flera och olika aktörer i innovationssystemet som får också möjlighet att bidra till en långsiktig strukturomvandling för att nå de uppsatta sammanhållnings- politiska målen i Europa 2020-strategin.

Involveringsgrad per typ av aktör i olika program i Västsverige

- ▶ Baserat på en mängd data från Vinnova visar bilden en jämförelse mellan involveringsgrader av olika typer av aktörer i genomförande av Regionalfonden, Horisont 2020 och Vinnovas finansieringsprogram vilket är ett sätt att ge en bild av hur olika aktörer bidrar till genomförandet av innovationsinsatser i Västsverige mellan 2015-2021.
- ▶ I Horisont 2020 och Vinnova program har de akademiska och näringslivsorganisationerna ett starkaste deltagande jämfört med hur det ser ut i Regionalfonden. Dock karaktäriseras Regionalfonden av ett brett aktörssportfölj som återspeglar till högre grad hur forsknings- och innovationssystemet i Västsverige är uppbyggt och fungerar.
- ▶ Regionalfonden når ut brett till flera och olika aktörer i innovationssystemet som får också möjlighet att bidra till en långsiktig strukturomvandling för att nå de uppsatta sammanhållnings- politiska målen i Europa 2020-strategin.
- ▶ Analysen av hur involverade olika typer av västsvenska organisationer varit i genomförande av Horisont 2020, regionalfondsprogrammet och Vinnovas finansieringsprogram, pekar på en komplementaritet och tydliga synergier mellan programmen i Västsverige utifrån programmets olika tematiska inriktningar och roller i regional utveckling. Regionalfonden spelar en avgörande roll i uppbyggnaden av forsknings- och innovationsekosystemen i regionerna i form av hållbara stödsystem, innovationsmiljöer, humankapital, samt nätverk för regional och interregional samverkan. Samtidigt kanaliseras stödet från Horisont 2020 och Vinnovas program genom Regionalfondens finansierade strukturer och stödsystem till näringslivet och universitetsbaserade forskningen, med målet att skapa innovationer som löser globala samhällsutmaningar.

Nyttokalkyl modellen – enkät

**”En nytta som inte går att
mäta är ingen nytta”**

STEVE JENNER, MANAGING BENEFITS, 2012

Nyttokalkylmodellen – en kvalitativ mätning

Regionalfondens resultattavla

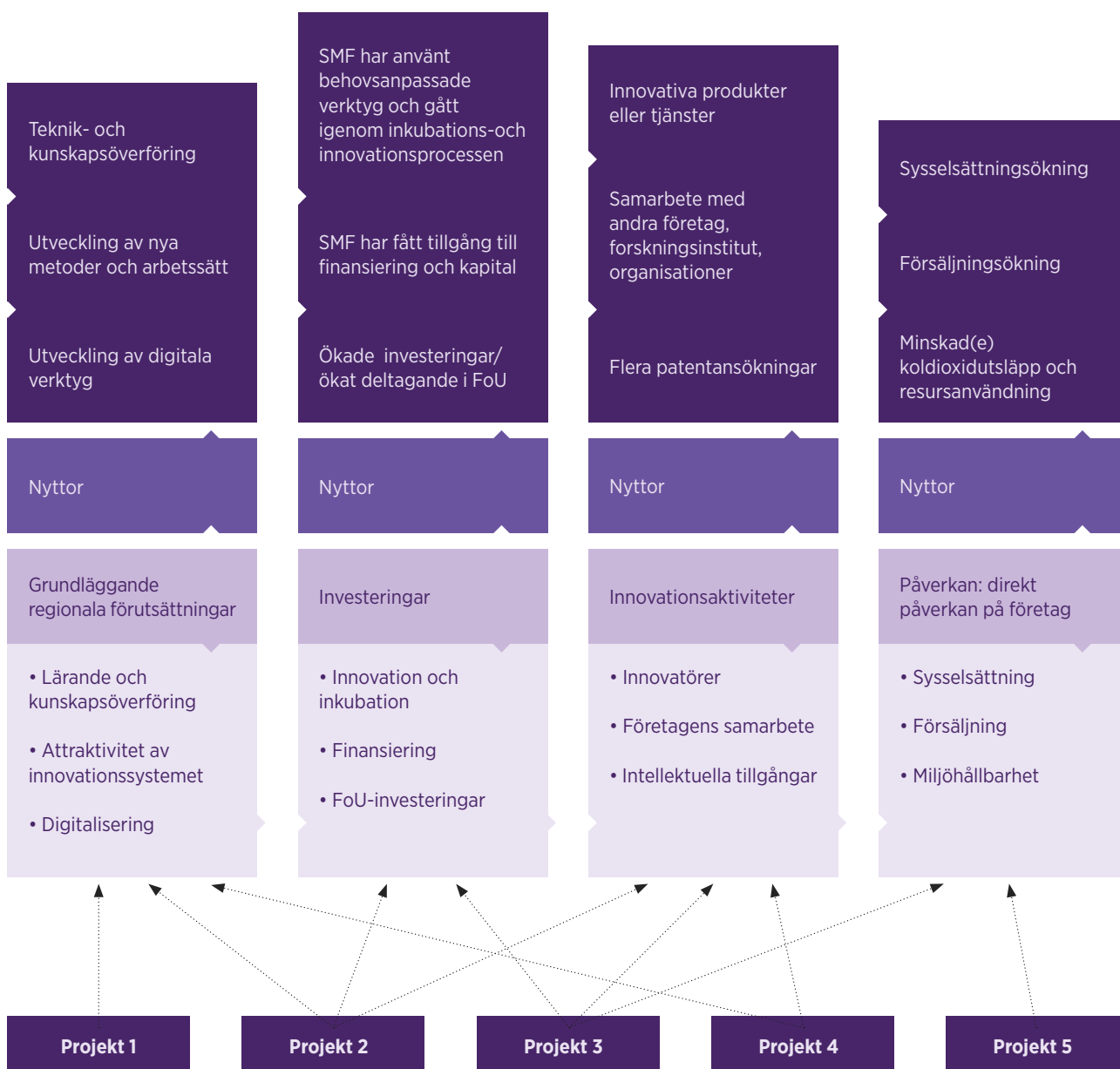
- ▶ För att analysera de kvalitativa nyttorna som regionalfondsprogrammet har bidragit med används en nyttokalkylmodell som följer logiken och metodiken i den europeiska regionala resultattavlan, RIS 2021. Metodiken som kan kallas Regionalfondens resultattavla (se bild Regionalfondens resultattavla) möjliggör en styrning av regionala insatser genom identifiering av styrkorna och svagheter i regionala forsknings- och innovationssystem.
- ▶ Modellen matchar de 12 dimensionerna i RIS 2021 med de förväntade effekterna och resultaten angivna i det regionala operativa programmet i Västsverige (se bild Regionalfondens resultattavla). De 12 förväntade effekterna av programmet sorteras i fyra huvudsakliga fundament: grundläggande regionala förutsättningar, investeringar, innovationsaktiviteter och direkt påverkan på företagen.
- ▶ Modellen utgår från de 12 förväntade effekterna som avgör om projekten (oavsett insatsområdets kategorisering och insatstyp) har förutsättningar att framgångsrikt bidra till att stärka den regionala innovationsförmågan och har lika vikt i analysen. Samtidigt tar vi hänsyn till att ett projekt kan ha olika inriktningar och bidrar genom olika dimensioner. Ett projekt kan exempelvis leda till förändring i de regionala förutsättningarna genom utveckling av nya metoder och arbetssätt som också kan implementeras inom samma projekt och testas mot företag.

Enkätundersökning

- ▶ För att mäta hur projekten har bidragit till den regionala innovationsförmågan under 2014–2020 genomförs en enkätundersökning.
- ▶ Enkäten riktar sig till alla projektledare med ansvar för projekt som beviljades medel inom ramen för regionalfondsprogrammet fram till 2021.
- ▶ Enkäten bygger på effekterna av Regionalfondens resultattavla med en övergripande fråga i enkäten: **”Hur bidrar ert projekt till att stärka Västsveriges innovationsförmåga?”**

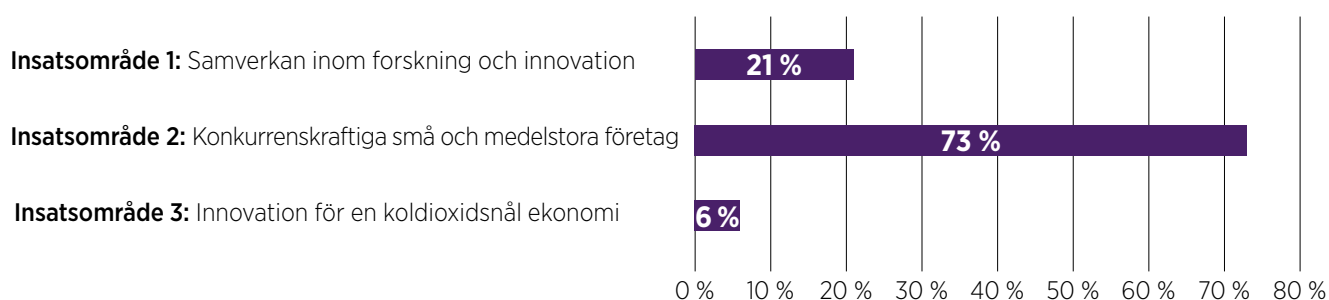
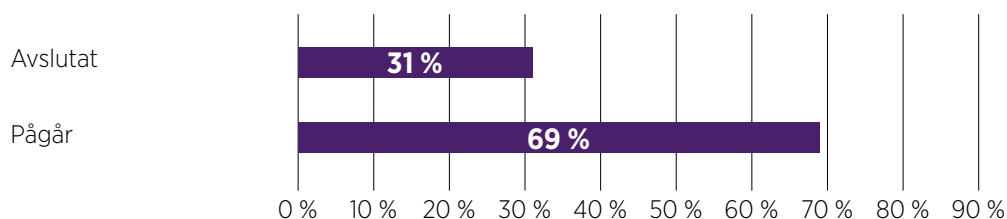
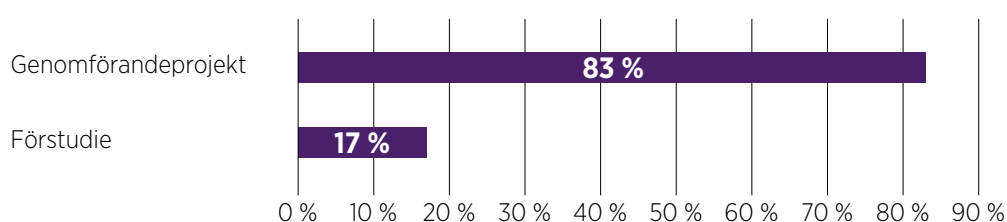
Uppföljningsstatistik	(N)	%
Utskick av e-postlänkar till projektledare	91	100
Totalt antal besvarade undersökningar:	48	53 %

Nyttokalkyl – Regionalfondens resultattavla

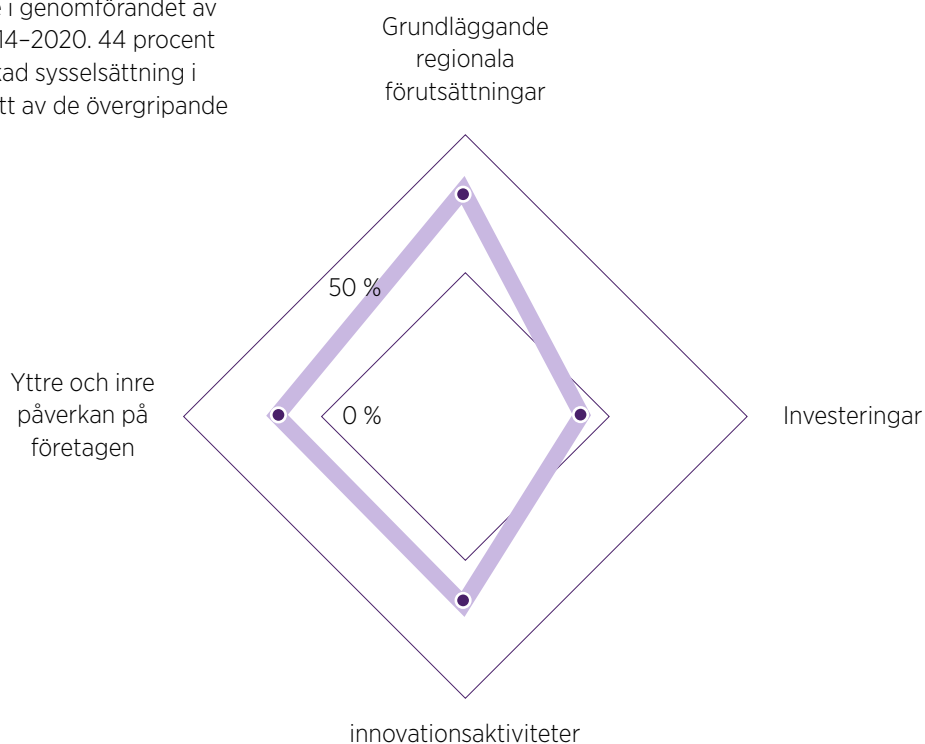
Bilden visualiserar nyttokalkylmodellen baserat på det Europeiska Innovation Scoreboard-verktyget som har använts i effektanalysen av regionalfondprogrammet i Västsverige 2014-2020. Bilden visar den logiska ansats som analysen bygger på. De olika tolv dimensioner har grupperats i fyra stora pilar utifrån verktygets fyra fundament och sedan matchats med de identifierade förväntade effekter i det operativa regionalfondprogrammet för Västsverige (som visualiseras med olika rektanglar). Bilden illustrerar även hur fem olika exempel på projekt kan ha olika inriktningar och kan bidra till olika fundament och därmed till olika dimensioner och förväntade effekter, till exempel projekt 1 som bidrar enbart till grundläggande regionala förutsättningar medan projekt 2 bidrar till grundläggande regionala förutsättningar och till investeringar.

Projekt: typer, status och insatsområde

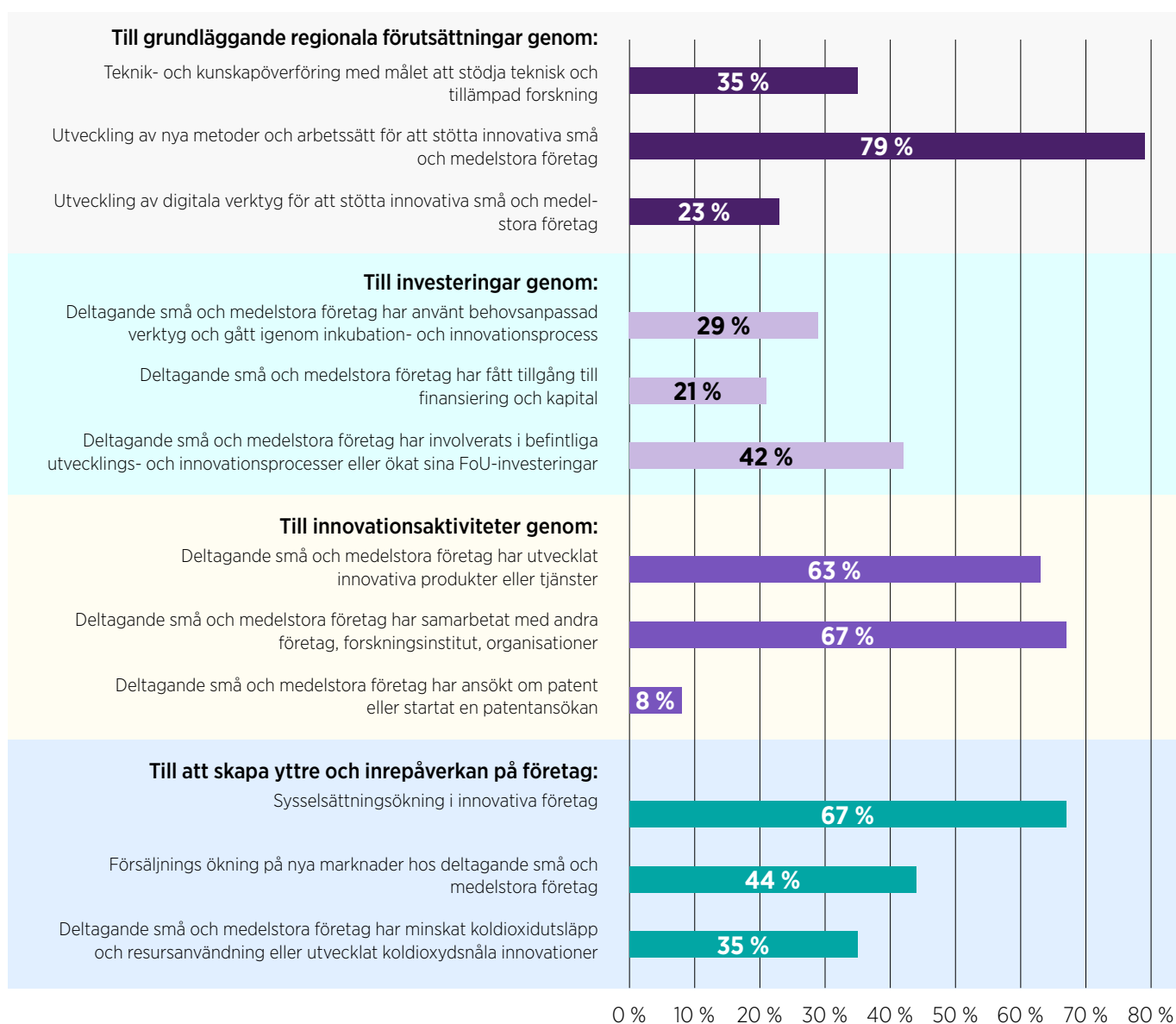

Hur bidrar ert projekt till att stärka Västsveriges innovationsförmåga?

- ▶ Enkätsvaren visar att en stor andel av projekten "79 procent" utför insatser som bidrar till grundläggande regionala förutsättningar genom kunskapsöverföring, nya arbetssätt och metoder. Detta kan anses som en förväntad effekt med anledning av kravet på förnyelse som är ett grundläggande urvalskriterium för ett godkänt EU-stöd.
- ▶ 67 procent av projektledarna har sett en konkret påverkan på deltagande företag där 35 procent av projekten har kunnat bidra till att deltagande små och medelstora företag minskar sin resursanvändning och sina koldioxidutsläpp vilket bekräftar att en stor del av projektportföljen har lyckats med att implementera miljöhållbarhet i sitt erbjudande till företag. Miljöhållbarhet har fått en stor betydelse i genomförandet av programmet under perioden 2014–2020. 44 procent av projekten har också lett till ökad sysselsättning i företag vilket ligger i linje med ett av de övergripande målen i programmet.
- ▶ Vidare har bredden av projekten gjort att insatserna har kunnat bidra samtidigt till alla förväntade effekter oavsett inriktning och insatsområde, och därigenom utvecklat regionernas innovationskapacitet utifrån de 4 övergripande fundamenten i Regionalfonden -resultattavlan.

Hur bidrar ert projekt till att stärka Västsveriges innovationsförmåga?

Bilden sammanställer resultaten av webbenkäten. Resultaten visar hur de olika intervjuade projekt bidrar till den regionala innovationsförmågan och genom vilka dimensioner. Störst andel projekt (79 procent) har angett att de bidrar till grundläggande regionala förutsättningar genom utveckling av nya metoder och arbetssätt som stöttar små och medelstora företag, medan det minsta antalet projekt (8 procent) har angett att de bidrar till innovationsaktiviteter genom att deltagande har sökt om patent eller startat en patentprocess.

Tillväxtverket

Swedish Agency for Economic
and Regional Growth

Tel 08-681 91 00
tillvaxtverket.se

Tillväxtverket arbetar för hållbar tillväxt och konkurrenskraftiga företag i alla delar av Sverige.

Det gör vi genom att stärka företag och regioner. Vi erbjuder kunskap, nätverk och finansiering. Det ger direkt nytta till företag, och också förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Tillväxtverket är en nationell myndighet med regional närvaro på nio orter. Ett Sverige med fler företag som vill, kan och vågar är vår vision.